

Európsky ombudsman

Zásady verejnej služby

pre verejnú službu
EÚ

2012

SK

Úvod

Päť zásad verejnej služby

1. Závazok voči Európskej únii a jej občanom
2. Etický rozmer
3. Objektívnosť
4. Úcta k druhým
5. Transparentnosť

Podľa môjho názoru, ako Európskeho ombudsmana, sú občania a úradníci presvedčení, že verejná služba Európskej únie by sa mala riadiť uvedenými piatimi zásadami. Tieto zásady sú rozpracované na strane 5.

Ak na ne budú úradníci prihliadať, môžu im pomôcť správne chápať a uplatňovať pravidlá a zároveň ich viesť k správnejmu rozhodnutiu v situáciách, ktoré si vyžadujú nezávislý úsudok.

Tieto zásady nie sú nové. Naopak, predstavujú existujúce očakávania občanov a úradníkov. Okrem toho sú už explicitne aj implicitne uvedené v služobnom poriadku a iných dokumentoch, ako sú nariadenie o rozpočtových pravidlách a Európsky kódex dobrej správnej praxe.

Pridanou hodnotou tohto dokumentu je jasné a stručné stanovenie zásad po predchádzajúcom rozsiahlom období úvah a konzultácií. Prvý návrh bol vypracovaný v roku 2010 a po ňom nasledovala konzultácia s národnými ombudsmanmi Európskej siete ombudsmanov. Potom nasledovala verejná konzultácia, ktorá prebehla v období od februára do júna 2011. Príslušné dokumenty vrátane správy o výsledkoch verejných konzultácií možno nájsť na mojej webovej stránke (www.ombudsman.europa.eu). Chcem sa úprimne poďakovať všetkým inštitúciám, organizáciám a jednotlivcom, ktorí reagovali na verejnou konzultáciu. Svojimi názormi skutočne prispeli ku konečnej úprave znenia zásad.

Tieto zásady predstavujú súbor tých najvyšších etických zásad pre úradníkov EÚ. Zároveň sú podstatným prvkom kultúry služby, ktorej súčasťou je aj verejná správa EÚ. Jedným zo spôsobov, ako uplatniť tieto zásady v konkrétnych situáciách, je stanoviť podrobné pravidlá. Takéto pravidlá existujú napríklad v oblastiach, ako je prevencia a regulácia konfliktov záujmov.. Podľa názoru niektorých účastníkov verejnej konzultácie by bol potrebný väčší počet lepších pravidiel. Tieto pravidlá však nemajú byť nahradené zásadami verejnej služby. Súčasne možno uviesť tri dôvody, prečo sa napriek týmto pravidlám – nech sú akokoľvek starostlivo navrhnuté – musíme zameriavať aj na vysoké etické zásady.

Po prvé, pri tvorbe podrobných legislatívnych alebo administratívnych pravidiel je zrejme lepšie vychádzať zo zásad na vysokej úrovni.

Po druhé, pravidlá sa nevysvetľujú a neuplatňujú samy osebe. Vedieť, čo znamenajú v konkrétnych situáciách, si často vyžaduje nezávislý úsudok.

Po tretie, nie je možné stanoviť pravidlá, ktoré by obsiahli všetky situácie. Svedčí o tom napríklad tretí a štvrtý odsek 1. zásady:

Úradníci vykonávajú svoju funkciu podľa svojich najlepších schopností a vždy sa snažia dodržiavať najvyššie profesionálne normy.

Dbajú na svoje postavenie vzbudzujúce dôveru verejnosti a byť dobrým príkladom pre druhých.

Je ťažké predstaviť si podrobné pravidlá uplatniteľné v každej konkrétnej alebo potenciálnej činnosti, na ktorú by sa uvedené odseky mohli vzťahovať, keďže počítajú s tým, že úradníci konajú v každej konkrétnej situácii primerane, ale zároveň sú aj *aktívni*.

Ďalším príkladom môže byť 3. zásada, ktorá okrem iného uvádza, že úradníci nesmie nikoho diskriminovať. Podľa ustálenej judikatúry zásada nediskriminácie má dva

aspekty: (i) porovnateľné situácie sa nesmú posudzovať rozdielne a (ii) rozdielne situácie sa nesmú posudzovať rovnako, iba ak by bolo takéto posudzovanie objektívne opodstatnené. Nediskriminovať niekoho preto neznamená, že treba s každým zaobchádzať rovnako bez ohľadu na jeho situáciu. Naopak, na rozlíšenie podstatných a nepodstatných rozdielov sa vyžaduje nezávislý úsudok.

V záverečnej časti tohto úvodu je dôležité objasniť rozsah uplatňovania týchto zásad. Pojem „úradník“ krátko a výstižne nahrádza výraz, ktorým služobný poriadok¹ pomenúva „úradníkov a ostatných zamestnancov Európskej únie“. Služobný poriadok uvádza aj kategóriu osobitných poradcov², ktorí sú na tento účel tiež úradníkmi.

Mojou snahou bolo vyjadriť zásady takým spôsobom, ktorý bude rozhodujúci nielen pre tých, ktorí zastávajú riadiace a vedúce pozície, ale pre všetkých úradníkov. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že členovia inštitúcií, ako napríklad členovia Komisie a Dvora audítorov, poslanci Európskeho parlamentu a sudcovia Súdneho dvora, nie sú „úradníkmi“ v zmysle služobného poriadku. Služobný poriadok sa na nich nevzťahuje. Na účely zásad verejnej služby teda nie sú „úradníkmi“. Takéto osoby však môžu tieto zásady považovať za dôležité a môžu im poslúžiť ako zdroj inšpirácie v súvislosti s ich zodpovednosťami.

Rozhodol som sa nezavádzať do zásad prvky, ktoré sa podľa môjho názoru v prevažnej miere týkajú zodpovednosti inštitúcií, a nie jednotlivých úradníkov. Kedykoľvek to však bude v budúcnosti potrebné, budem

¹ Oficiálny názov *Služobný poriadok úradníkov Európskej únie a podmienky zamestnávania ostatných úradníkov Európskej únie*.

² „Osoba, ktorá je z dôvodov osobitných spôsobilostí a bez ohľadu na zárobkovú činnosť v inej funkcii prijatá, aby pomáhala jednému z orgánov Únie buď pravidelne, alebo počas určeného obdobia, a ktorá je platená z prostriedkov kapitoly rozpočtu týkajúcej sa daného orgánu, určených na tento účel.“ (článok 5 *Podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov*).

sa pri vyšetřovaní nesprávných úradných postupov v činnostiach inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ odvolávať na tieto zásady.

Som presvedčený, že jasné stanovenie zásad verejnej služby nám pomôže podnietiť a sústrediť sa na trvalý a konštruktívny dialóg medzi úradníkmi navzájom a medzi úradníkmi a verejnosťou. Kultúrna rozmanitosť, ktorú oslavuje motto „zjednotení v rozmanitosti“, je najväčšou silou Európskej únie. Znamená to tiež, že tento dialóg je nevyhnutný pre upevňovanie a prehĺbovanie spoločného chápania etických hodnôt verejnej služby medzi úradníkmi a občanmi z rozdielnych kultúrnych prostredí.

Zásady verejnej služby, ktorými by sa mali riadiť úradníci EÚ

1. Závazok voči Európskej únii a jej občanom

Úradníci sú si vedomí toho, že úlohou európskych inštitúcií je slúžiť záujmom Únie a jej občanov, a tak plniť ciele zmlúv.

Ich odporúčania a rozhodnutia slúži iba týmto záujmom.

Úradníci vykonávajú svoju funkciu podľa svojich najlepších schopností a vždy sa snažia dodržiavať najvyššie profesionálne normy.

Dbajú na svoje postavenie vzbudzujúce dôveru verejnosti a byť dobrým príkladom pre druhých.

2. Etický rozmer

Úradníci sa riadi zmyslom pre korektnosť a vždy sa správajú tak, aby vyhovel aj tým najprísnejším požiadavkám verejnej kontroly. Na plnenie tejto povinnosti nestačí iba dodržiavať zákony.

Úradníci na seba nesmie brať žiadne finančné ani iné záväzky, ktoré by mohli ovplyvniť vykonávanie ich funkcie, ani prijímať dary. Bezodkladne informujú o akýchkoľvek súkromných záujmoch súvisiacich s ich funkciou.

Úradníci prijímajú potrebné opatrenia, aby sa vyhli konfliktu záujmov alebo zabránili jeho vzniku. Pohotovo rieši každý vzniknutý konflikt. Táto povinnosť ich viaže aj po skončení verejnej služby.

3. Objektívnosť

Úradníci sú nezaujatí, otvorení, riadi sa dôkazmi a sú ochotní vypočuť si iné názory. Všímajú si chyby a postarajú sa o ich nápravu.

V rámci postupov, ktoré si vyžadujú porovnávacie hodnotenia, vychádzajú úradníci vo svojich odporúčaníach a rozhodnutiach len zo zásluh a ďalších faktorov presne určených v právnych predpisoch.

Úradníci nesmie nikoho diskriminovať a nesmie dovoliť, aby ich osobné sympatie alebo antipatia voči konkrétnej osobe ovplyvnili ich profesionálne správanie.

4. Úcta k druhým

Úradníci sa správajú k sebe navzájom a k občanom úctivo. Sú slušní, ochotní včas pomôcť a spolupracovať.

Snaží sa skutočne pochopiť, čo hovoria druhí, a vyjadrovať sa jasne prostredníctvom jednoduchého jazyka.

5. Transparentnosť

Úradníci sú ochotní vysvetliť svoje konanie a odôvodniť ho.

Vedú riadne záznamy a privítajú verejnú kontrolu svojho konania vrátane kontroly toho, či dodržiavajú tieto zásady verejnej služby.

Európsky ombudsman

1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

T. + 33 (0)3 88 17 23 13
F. + 33 (0)3 88 17 90 62
www.ombudsman.europa.eu
eo@ombudsman.europa.eu

© Európska únia, 2012
Reprodukcia na účely vzdelávania
a nekomerčné účely je povolená
pod podmienkou uvedenia zdroja.